

**SYLWETKI SPOŁECZNYCH DZIAŁACZY
MIASTA I GMINY**

Zygmunt PAZDA

HONOROWY OBYWATEL DOBIEGNIIEWSA
*Członek grupy inicjatywnej powołującej
Dobiegniowskie Towarzystwo Kultury*

ZYGMUNT PAZDA urodził się 23 października 1911 roku w Cöln (Kolonia) nad Renem z ojca Jana oraz matki Marii z rodziny Badziąg, którzy wyemigrowali zarobkowo do Niemiec przed pierwszą wojną światową. Do Polski wraca z chwilą odzyskania niepodległości i powstania państwa polskiego. Ojciec Zygmunta Pazdy powrócił do Polski wcześniej ażeby wziąć udział w III-cim Powstaniu Śląskim.

Rodzina Pazdów osiedla się na Pomorzu, gdzie młody Zygmunt kończy szkołę podstawową a w latach 1925—1930 Seminarium Nauczycielskie w Działdowie. Jako nauczyciel pracuje aż do wybuchu wojny w 1939 r. kolejno w Grudziądzu, Świeciu oraz Chojnicach.

W okresie września 1939 bierze udział w obronie Warszawy jako podporucznik (d-ca plutonu ckm). Z momentem kapitulacji Warszawy dostaje się do niewoli niemieckiej przebywając kolejno w Nienburgu (XI B październik — listopad 1939), następnie w Spittalu nad Drawą (XVIII B do maja 1940 roku). Następnie aż do wyzwolenia przez Armię Radziecką do stycznia 1945 r. w Woldenbergu oflag II C) Dobiegniew.

Zrozumiałem — powiada Zygmunt że pozbawiony możliwości czynnej walki z okupantem, że pracę i cały wysiłek poświęcić należy wolnej Polsce i do tego należy się przygotować. Cały swój czas poświęca więc pracy pedagogicznej oraz pracy artystycznej, do której miał przygotowanie gdyż już jako pracujący nauczyciel przed rozpoczęciem działań wojennych ukończył Państwowy Instytut Robót Ręcznych i Rysunku w Warszawie. W założeniu Zygmunta było połączenie pracy na odcinku pedagogicznym oraz artystycznym.

A oto kilka przykładów prowadzonych prac:

- był współzałożycielem Koła Nauczycieli w obozie,
- był kierownikiem przez trzy lata wyższego kursu Nauczycieli Rysunku (2 roczniki),
- wykładowcą metodyki nauczania rysunku i robót ręcznych na Instytucie Pedagogicznym,
- nauczycielem rysunku na kursach maturalnych dla żołnierzy.

Z prac artystycznych to:

- udział w wystawach Koła Plastyków,
- prace dekoracyjne w Teatrze Kukielek,
- konkurs na znaczki obozowe.

Po wyzwoleniu podejmuje pracę w Chojnicach na stanowisku dyrektora szkoły zawodowej. W 1949 roku przeniesiony zostaje do Poznania jako wizytator szkolnictwa zawodowego a wkrótce jako z-ca dyrektora Dyrekcji Okręgowej Szkolenia Zawodowego — działając na obszarach dawnego województwa poznańskiego i zielonogórskiego (łącznie z Gorzowem). W 1954 r. przechodzi do bezpośredniej pracy z młodzieżą do Technikum Kolejowego w Poznaniu jako z-ca dyrektora, a od 1965 r. zostaje dyrektorem tej

szkoły — pozostaje na tym stanowisku aż do przejścia na zasłużoną emeryturę w 1972 roku.

Żołnierz Września, Woldenberczyk, wychowawca młodzieży Zygmunt Pazda to pasjonat pracy społecznej we wszystkich etapach pracy zawodowej swojego życia. Jego zaangażowanie ma swoje odbicie w samym tylko Dobiegniewie we wszystkich kolejnych 10-ciu Zjazdach Woldenberczyków i w życiu codziennym miasta. Przypomnę tylko niektóre z widocznych efektów:

- 1963 r. — Szkoła Pomnik Tysiąclecia Państwa Polskiego, projekt i realizacja wystroju korytarza szkolnego, Izby Pamięci, a następnie Izby Pamięci Narodowej,
- 1966 r. — projekt cokołu na tablicę pamiątkową oraz malej architektury w przedobozie Ofłagu II C,
- 1979 r. — projekt konc. zagospodarowania Placu im. pchor. Tadeusza Starca,
- projekt i realizacja tablicy informacyjnej na terenie przedobozia Ofłag II C,
- 1981 r. — projekt i realizacja symbolicznej mogiły na miejscu byłego cmentarza,
- praca w drewnie: EX LIBRIS Urzędu Miasta i Gminy, Biblioteki Publicznej w Dobiegniewie, trzy wersje drzeworytów z herbem Dobiegniewa,
- projekt medalu okolicznościowego i obustronny drzeworyt,
- projekt cegiełek o wartości 20, 50 i 100 zł na budowę Pomnika Czynu Żołnierskiego w Dobiegniewie,
- teki z okolicznościowymi drzeworytami na różne uroczystości.

Zygmunt Pazda dał się poznać jako zdolny fotoreporter dokumentujący historię powojenną Dobiegniewa do aktualnych wydarzeń dnia codziennego.

— Honorowy Obywatel Dobiegniewa — lat przybywa, sił chyba też mniej, a skąd w nim tyle uporczywości i samozaparcia. Mieszkając w spartańskich warunkach w b. przedobozie realizuje samotnie własny projekt, wiekopomne dzieło — Muzeum Ofłagu II C.

— Talent, bezinteresowność, wytrwałość uczyniła naszego powszechnie szanowanego Zygmunta nieśmiertelnym dla pokoleń Polaków w kraju i za granicą. Jego złote ręce dokumentowane w fotografii i drzeworycie dokumentują książki, czasopisma naukowe, zawodowe i społeczne.

Niespokojnej duszy artystycznej kończąc kreślenie fragmentu życia życząc długich lat w zdrowiu, twórczej pracy.

Bogdan Bartosz

**NAJLEPSZE ŻYCZENIA
WSZYSTKIM CZŁONKOM DOBIEGNIIEWSKIEGO
TOWARZYSTWA KULTURY, CZYTELNIKOM I
MIESZKAŃCOM MIASTA I GMINY
DOBIEGNIIEWSKIEGO**

Z OKAZJI NOWEGO ROKU 1987

**SATYSFAKCJI W PRACY ZAWODOWEJ
I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ
ORAZ WSZELKIEJ POMYŚLNOŚCI W ŻYCIU
RODZINNYM I OSOBISTYM**

**ŻYCZY:
MIEJSKO-GMINNA RADA PRON**

**DOBIEGNIIEWSKIE
TOWARZYSTWO KULTURY
w DOBIEGNIIEWSKIM
I REDAKCJA Z. D.**

